

Nr.228 din 02 august 2023

Ministerul Apărării

Cancelaria de Stat

Aviz

*la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la
aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative
(completarea cadrului normativ privind protecția socială a militarilor)
(număr unic 621/MA/2023)*

1. Considerații generale

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (completarea cadrului normativ privind protecția socială a militarilor).

CALM a analizat prevederile proiectului de lege în cauză prin prisma respectării principiilor de organizare, funcționare și a intereselor autorităților administrației publice locale (APL).

Proiectul Hotărârii Guvernului a fost elaborat în scopul operării modificărilor în legislație prin prisma îmbunătățirii protecției sociale a militarilor și membrii familiilor, sporirea atractivității serviciului militar și, respectiv, asigurarea egalității de gen.

2. Legislația aplicabilă

- ❖ Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985, publicată în ediția oficială "Tratate internaționale", 1999, volumul 14, pag.14
- ❖ Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994;
- ❖ Legea privind finanțele publice locale nr. 397/2003;
- ❖ Legea privind descentralizarea administrativă nr. 435/2006;
- ❖ Legea privind administrația publică locală nr. 436/2006.

3. Constatări/obiectii

În urma analizei proiectului de lege, CALM a constatat următoarele:

Potrivit alin. (3¹) cu care se completează art.17 din Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor, "În vederea exercitării atribuțiilor sale de serviciu, militarii au dreptul să călătorească gratuit pe întreg teritoriul țării, în toate tipurile de transport public urban și suburban (cu excepția taximetrelor)."

Prin această prevedere autorii plasează cheltuielile, legate de utilizarea gratuită a transportului public local și municipal de către militari, pe seama bugetelor locale.

Legea cu privire la Guvern nr. 136/2017 în art. 4 stabilește domeniile de competență ale Guvernului, astfel că Guvernul își desfășoară activitatea în mai multe domenii, inclusiv: apărare și securitate națională etc.

Art.4 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă prevede, că pentru autoritățile publice locale de nivelul întâi se stabilesc domenii proprii de activitate, cum ar fi transportul public local.

În cazul aprobării acestui act normativ analizat, vor fi încălcate mai multe prevederi legale, după cum urmează:

Potrivit art.109 din Constituția Republicii Moldova, administrația publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, ale descentralizării serviciilor publice, ale eligibilității autorităților administrației publice locale și ale consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit.

Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală, stabilește în art.3 alin. (2), că autoritățile administrației publice locale beneficiază de autonomie decizională, organizațională, gestionară și financiară, au dreptul la inițiativă în tot ceea ce privește administrarea treburilor publice locale, exercitându-și, în condițiile legii, autoritatea în limitele teritoriului administrat.

În conformitate cu art.6 alin. (2) și (3) din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală, raporturile dintre autoritățile publice centrale și cele locale au la bază principiile autonomiei, legalității, transparenței și colaborării în rezolvarea problemelor comune; între autoritățile centrale și cele locale, între autoritățile publice de nivelul întâi și cele de nivelul al doilea nu există raporturi de subordonare, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

În art. 4 și 9 din Carta Europeană a Autonomiei Locale este prevăzut, că atribuirea unei responsabilități unei alte autorități trebuie să țină cont de amploarea și de natura sarcinii și de exigențele de eficacitate și de economie, iar resursele financiare ale colectivităților locale trebuie să fie proporționale cu competențele din Constituție sau din lege.

Potrivit art.3 alin. (1) și (4) din Legea nr.397/2003 privind finanțele publice locale, care se referă la garanțiile autonomiei financiare, bugetele unităților administrativ-teritoriale (inclusiv bugetele satelor (comunelor), orașelor (municipiilor)), constituie elemente independente care se elaborează, se aprobă și se execută în condiții de autonomie financiară, iar orice delegare de competențe suplimentare din partea statului în persoana Guvernului trebuie să fie însoțită de alocarea de resurse financiare, necesare pentru a acoperi costul exercițiului competenței delegate.

În conformitate cu art. 6 alin. (4) și (6) din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă, delegarea de competențe este însoțită obligatoriu de asigurarea resurselor financiare necesare și suficiente realizării acestora, respectiv este efectivă doar din momentul în care a avut loc transferul resurselor financiare și materiale necesare și suficiente.

Totodată, conținutul fundamentării economico-financiare din Nota informativă nu poate fi acceptat, deoarece o autoritate publică centrală nu poate veni cu asemenea argumente după cum urmează: "asemenea amendament nu va necesita cheltuieli financiare suplimentare având în vedere că asigurarea de către autoritățile locale a unui asemenea drept, va fi un venit ratat, similar cu cazurile actuale unde colaboratorii MAI (inclusiv militarii IGC), SIS și SPPS circulă gratuit în transportul public urban și suburban, nefiind stabilite mecanisme legale de recuperare de către agenții economici a cheltuielilor legate de transportul pentru aceste categorii de subiecți."

Faptul, că mai multe categorii de personal din sistemul organelor securității statului, siguranței și ordinii publice beneficiază de dreptul de a călători gratuit în transportul public în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu, nu constituie un argument, cu atât mai mult cu cât **delegarea unor astfel de competențe autorităților administrației publice locale, care a avut loc anterior, de asemenea a fost efectuată cu încălcarea**

prevederilor legale expuse *supra*, respectiv nu a fost însoțită de alocarea mijloacelor financiare din bugetul de stat necesare și suficiente realizării acestora.

Vom accentua, că anterior (în anul 2020) Ministerul Apărării a venit cu o propunere de modificare a legislației similare, la care a primit aviz negativ din partea CALM, cu toate acestea se insistă pe această prevedere și nu se caută mecanisme de compensare din bugetul de stat a cheltuielilor legate de utilizarea gratuită a transportului public local și municipal de către militari.

4. Propuneri și recomandări

În vederea îmbunătățirii prevederilor proiectului de lege, propunem următoarele modificări:

1. Articolul 17 din Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Militarii au dreptul la compensarea cheltuielilor legate de utilizarea tuturor tipurilor de transport public urban și suburban (cu excepția taximetrelor) în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.”

2. Conținutul fundamentării economico-financiare din Nota informativă urmează a fi modificat.

Ținând cont de cele menționate, CALM consideră că proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (completarea cadrului normativ privind protecția socială a militarilor) poate fi propus pentru aprobare, doar după modificarea prevederilor menționate mai sus.

Cu respect,

Viorel FURDUI

Director Executiv al CALM

Exec: Catalina Scorțescu,
expert CALM, tel. 22 35 09